

Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης 21 Μαρτίου 2009

Διαδικτυακή Συμμετοχή της Δημοτικής Χαρτοθήκης: “Χάρτες στα ποιήματα...”

[http://cartography.web.auth.gr/
Kozani/Poetry](http://cartography.web.auth.gr/Kozani/Poetry)

με ανθολόγιο

Οι χάρτες στα ποιήματα Για την παγκόσμια ημέρα Ποίησης, 21 Μαρτίου 2009...

Ο χάρτης είναι μια λέξη και ένα νόημα, μια ακόνη κι' ένα νοητό ταξίδι, ένα άνθρωπο και μια μεταφορά, που συναντάται συχνά στην παγκόσμια και την ελληνική ποίηση αλλά και στην αδελφή της, τη στιχουργική. Από πολύ παλιά, μεγάλοι ποιητές έχουν τον χάρτη κεντρικό ή παρακεντρικό στο στίχο, τον λόγο, το πνεύμα τους. Από τον Αριστοφάνη στις Νεφέλες (με τον υπέρτοχο διάλογο του Στρεψιάδη με τον Μαιστήρα για τους χάρτες και για το πόσο κοντά, και γι' αυτό απειλητικά, φαίνονταν σ' αυτούς η Σπάρτη στην Αθήνα) στους μεγάλους ποιητές της Αναγέννησης και από εκείνους του 20ού αιώνα, τους κλασικούς και τους υπερρεαλιστές μέχρι τους στιχουργούς των τραγουδιών που τραγουδάμε.

... Χαιρώμεσαι το πρόσωπό του σε παρνούστερες ρινίδες απ' εκείνες τις χαρμάνιες, στο νέο χάρτη με τη μερίστια των Ινδιών...
Λέει το 1600 ο William Shakespeare, στην τέταρτη σκηνή της τρίτης πράξης στη Δωδεκαήμερη Νύχτα, ενώ μερικούς αιώνες αργότερα, στην Ελλάδα του 1915 ο Κωστής Παλαμάς, στο αίσθημα και το πάθος του χάρου και της εποχής, υμνεί τον Ρήγα Βελεστινλή και την Χάρτα του, στους Βαμμούς των Πατέρων,
... Δε ζουν τα καλλικάρια μια θερμά ο' ερμιάς και σπέρμα, της Πολιτείας διαφεντευτές, που θρόνον εν' αντιστίλβα. Μα είν' η Ελλάδα σου πλατιά, περπατάει γραμμένη στα σένορα του χάρτη σου, στον σείνορα σου τα μάγια, μακριά ο δρόμος, άσωτος, τα κακοτόπα πλήθος, ο σιχρός ερτάφτος και μες, στο ψευδομάχιμ τοι.

Λίγα χρόνια μετά, στην ανήσυχη μελαγχολία του τέλους

του μεσοπόλεμου, το 1935, ο μεγάλος αργεντινός ποιητής Jorge Luis Borges μιλάει για την “επιστημονική ακρίβεια” στην Παγκόσμια Ιστορία της Αττικής [μτφ. Α. Καλοκρησής], ένα ποίημα που θα μείνει στην ιστορία της χαρτογραφίας ως απολογία της ουτοπικής κλιμακας. 1:1!

...Σ' εκείνη την αυτοκρατορία, η τέχνη της χαρτογραφίας είχε φτάσει σε τέτοιο βαθμό τελειότητας που ο χάρτης μας και μόνο επαρχία έπαινε μια πόλη ολόκληρη και ο χάρτης της αυτοκρατορίας μια ολόκληρη επαρχία. Με τον καιρό, οι εκτεταμένοι αινού χάρτες θεωρήθηκαν ανεπαρκείς κι' έτσι, το καλγίνο των χαρτογράφων σέβασε έναν χάρτη της αυτοκρατορίας στην ίδια κλίμακα με την αυτοκρατορία και που αντιστοιχούσε μ' αυτήν σημείο προς σημείο. Με λιγότερο πάθος για την μελέτη της χαρτογραφίας, οι επόμενες γενεές θεώρησαν ότι χάρτες τέτοιου μεγέθους ήταν άχρηστος και, με σιφίρα, τον άφησαν έρημο του ήλιου και της βροχής. Στις έρημους της όσκειας, σώζονται ακόμα κομμάτια μ' ένα λείψανα του χάρτη, καταρτίγιο που και που κανενός θηρίου η κανενός όρνιθου. Σ' ολόκληρη τη χώρα δεν έχει μείνει άλλο κατάλοιπο του κλάδου της γεωγραφίας.

ενώ μόλις δυο χρόνια πριν, το 1933, ο μαρκονίστας ποιητής Νίκος Καββαδίας, θυμάται τριφερό τον χάρτη και τη μάνα, στο Ησίοι του,

...Θυμάσαι, που ταξίδια ονεκρούμενα κι' είχα ένα διαβήτη κι' ένα χάρτη και πάντα για να φύγω ετοιμαζόμουν κι' όλο η μητέρα μου' λεγε: Το Μάρτη...

Ο χάρτης είναι και μαγεία, υψοβολή, πίστη και δόνηση, στην ανθρώπινη περιπέτεια, ανάμεσα κι ο πόλεμος όσος

δηγείται ο πολυμεταφρασμένος ποιητής Miroslav Holub στις Σύντομες σκέψεις για τους χάρτες [μτφ. Γ. Χαββίδης].

ποίηση και αντίστροφα, ανάμεσα του κι ενός από τους πλέον γεωγραφικούς ποιητές, του ο Ανδρέας Εμπειρίκος, σημαίνον στα Πουλιό του Προέδρου, της Γνωδοχώρας, το 1935,

... Χάρτης αμέριστος και σόγγος ευρήτης Πηγαίων κι' έρχονται με τεκνωμένα τύξια.

Ο Λμπερτ Σεν-Γκαύργκι, που ήξερε κάμποσα για χάρτες σύμφωνα με τους οποίους η ζωή τραβιέ το δρόμο της κάπου εδώ ή αλλού, μας διηγείται τούτη την ιστορία από τον πόλεμο που εξαιτίας του η Ιστορία τραβιέ το δρόμο της κάπου εδώ ή αλλού:

Ο νεαρός ανθρωπολογικός ενός μικρού συγγαρξικού αποσπάσματος στις Άλπεις έστειλε μια διμοιρία ανιχνειών στην παγωμένη ερημιά. Άρχισ να χιονίζει [...], χιόνισε δυο μέρονχτα και η διμοιρία δεν επέστρεψε. Ο ανθρωπολογικός υπόφερε: είχε ξεπαστίσει στο θάνατο δικούς του άντρες. Αλλά την τρίτη μέρα η διμοιρία γύρισε. Που είχαν πάει: Πώς ξαναβρήκανε το δρόμο τους; Ναι, είχαν, νυβίσαμε πως ήμουν χαμένοι και περιμέναμε το τέλος. Και τότε κάπου από μας βρήκε στην τσέπη του ένα χάρτη.

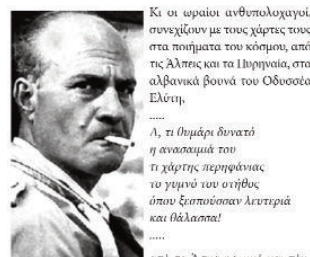
Αυτό μας κάλυψε. Κατασκοπήσαμε, αντίλαμε στη χιονοθύελλα, και τούτερα με το χάρτη βρήκαμε τα κατατόπια μας. Και να μας τώρα εδώ.

Ο ανθρωπολογικός όρτησε: το σπουδαίο εκείνο χάρτη και τον κοίταξε καλά-καλά. Δεν ήταν όμοιος χάρτης των Άλπεων αλλά των Πηγαίων.

Κι οι ωραίοι ανθρωπολογικοί, συνεχίζουν με τους χάρτες τους στα ποιήματα του κόσμου, από τις Άλπεις και τα Ιβήρησια, στα αλβανικά βουνά του Οδοσίου Ελέτη.

... Λι, τι θαμάρι δυνατό η αναλαμπά του χάρτη περιγράφει το γένυ του οϊθήθς όπου έσπασσαν λευτεριά και θάλασσα!

από το Άσμα προνόμο και πένθμο για τον χαμένο ανθρωπολογικό της Αλβανίας. Αλλά και με τον υπερρεαλισμό, ο χάρτης απεικονίζει την

Δημοτική Χαρτοθήκη Κοζάνης

<http://cartography.web.auth.gr/Kozani>

Δημοτική Χαρτοθήκη Κοζάνης | Αρχαιολογία Λασιάνη | ΔΗΜΟΣ ΚΟΖΑΝΗΣ / ΚΟΒΕΝΤΑΡΕΙΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΟΖΑΝΗΣ / ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Προγραμματική Συμφωνία 2008-2010 "Υπηρεσίες και Ανάπτυξη Δημοτικής Χαρτοθήκης Κοζάνης". Συμμετοχή στην Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης, 21 Μαρτίου 2009.

Αρχοντικό Λασιάνη
Δημοτική Χαρτοθήκη

<http://cartography.web.auth.gr/Kozani>

Πληροφορίες, τηλ.:
24610 24277 [Λασιάνη]
24610 50635 [Κοβενταρείος]

